

Brussel, 22.6.2020
COM(2020) 254 final

2020/0121 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de sluiting van de overeenkomst tot wijziging van de tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Stille-Oceaanstaten, anderzijds, teneinde rekening te houden met de toetreding van de Onafhankelijke Staat Samoa en met toekomstige toetredingen van andere eilandstaten in de Stille Oceaan

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

1.1. Motivering en doel van het voorstel

Het bijgevoegde voorstel voor een besluit van de Raad vormt het rechtsinstrument voor de sluiting van de overeenkomst tot wijziging van de tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Stille-Oceaanstaten, anderzijds, overeenkomstig artikel 218, lid 6, VWEU.

Op 12 juni 2002 heeft de Raad de Commissie gemachtigd onderhandelingen over economische partnerschapsovereenkomsten (EPO's) met de ACS-landen (landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan) te openen.

Op 30 juli 2009 heeft de Unie de tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Stille-Oceaanstaten, anderzijds (hierna “de overeenkomst” genoemd) ondertekend, waarbij een kader voor een economische partnerschapsovereenkomst is vastgesteld¹. De overeenkomst heeft het volgende ten doel:

- a) de staten in de Stille Oceaan in staat te stellen gebruik te maken van de door de EU aangeboden verbeterde markttoegang;
- b) de duurzame ontwikkeling en de geleidelijke integratie van Stille-Oceaanstaten in de wereldeconomie te bevorderen;
- c) een vrijhandelszone tussen de partijen tot stand te brengen op basis van het gemeenschappelijk belang, middels de geleidelijke liberalisering van de handel op een wijze die in overeenstemming is met de toepasselijke WTO-regels en het beginsel van asymmetrie, met inachtneming van de specifieke noden en capaciteitsbeperkingen van de Stille-Oceaanstaten voor wat betreft de niveaus en het tijdschema voor verbintenissen;
- d) passende regelingen voor de beslechting van geschillen vast te stellen, en
- e) passende institutionele regelingen vast te stellen.

Papoea-Nieuw-Guinea en de Republiek Fiji passen de overeenkomst voorlopig toe vanaf respectievelijk 20 december 2009 en 28 juli 2014.

Artikel 80 van de overeenkomst bepaalt dat andere eilanden in de Stille Oceaan kunnen toetreden tot de overeenkomst op basis van een overeenkomstig artikel XXIV van de GATT 1994 ingediend aanbod voor markttoegang. De Onafhankelijke Staat Samoa is dienovereenkomstig tot de overeenkomst toetreden op 21 december 2018² en past deze voorlopig toe sinds 31 december 2018. De procedures van de partijen voor de toetreding van de Salomonseilanden en het Koninkrijk Tonga, die blijf hebben gegeven van hun interesse om toe te treden tot de overeenkomst, zijn lopende.

Naar aanleiding van de toetreding van de Onafhankelijke Staat Samoa is het noodzakelijk de overeenkomst te wijzigen om dit land als partij bij de overeenkomst op te nemen. In de overeenkomst zullen soortgelijke technische wijzigingen moeten worden aangebracht, telkens wanneer nog een eilandstaat in de Stille Oceaan tot de overeenkomst toetreedt.

¹ Besluit 2009/729/EG van de Raad van 13 juli 2009 tot ondertekening en voorlopige toepassing van de tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de staten in de Stille Oceaan, anderzijds (PB L 272 van 16.10.2009, blz. 1).

² PB L 333 van 28.12.2018, blz. 1.

1.2 Het Handelscomité in het kader van de EPO

Bij artikel 68 van de overeenkomst is een Handelscomité ingesteld dat bestaat uit vertegenwoordigers van de partijen (de EU en de Stille-Oceaanstaten).

Het Handelscomité behandelt alle aangelegenheden die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van de overeenkomst. Voor het uitoefenen van zijn taken kan het Handelscomité:

- a) alle speciale, voor de tenuitvoerlegging van de overeenkomst noodzakelijke comités en organen oprichten en daar toezicht op houden;
- b) op elk door de partijen overeengekomen tijdstip bijeenkomen;
- c) alle onder de overeenkomst vallende kwesties bespreken en in het kader van de uitoefening van zijn functies passende maatregelen nemen, en
- d) besluiten nemen of aanbevelingen doen in gevallen waarin hierin door de overeenkomst wordt voorzien.

Artikel 78 (herzieningsclausule) bepaalt dat het Handelscomité de overeenkomst en de tenuitvoerlegging, de werking en de resultaten ervan zo nodig kan herzien en de partijen passende voorstellen voor wijziging kan doen.

Resultaten van het zesde en het zevende Handelscomité

Op 24 oktober 2018 hebben de partijen bij de overeenkomst (de EU, Papoea-Nieuw-Guinea, Fiji), en de Onafhankelijke Staat Samoa, de Salomonseilanden en Tonga als waarnemers, van gedachten gewisseld over **het toepassingsgebied en de procedure** voor de invoering van de naar aanleiding van een toetreding noodzakelijke technische wijzigingen van de overeenkomst.

De partijen hebben het **toepassingsgebied** van de wijzigingen beperkt tot het opnemen als partij bij de overeenkomst van een toetredende staat in de Stille Oceaan en het toevoegen van zijn aanbod voor markttoegang aan bijlage II bij de overeenkomst (Douanerechten op producten van oorsprong uit de EG). Wat de **procedure** betreft, hebben de partijen opgemerkt dat het Handelscomité momenteel niet bevoegd is dergelijke wijzigingen in te voeren (de rechtsgrondslag in het kader van de overeenkomst is ontoereikend). De partijen wisselden van gedachten over de volgende drie procedurele opties.

Optie 1 – Aannemen dat de betrokken wijzigingen in het kader van een toetreding (artikel 80) impliciet in de overeenkomst zijn opgenomen; het is derhalve niet nodig deze uitdrukkelijk via een specifieke procedure in te voeren.

Optie 2 – Het Handelscomité kan een verklaring afleggen over de wijze waarop de overeenkomst naar aanleiding van een toetreding moet worden gelezen met betrekking tot de noodzakelijke technische wijzigingen. Artikel 68, lid 4, onder c), vormt de rechtsgrondslag voor een dergelijke verklaring.

Optie 3 – De partijen kunnen artikel 80 van de overeenkomst wijzigen om het Handelscomité de bevoegdheid toe te kennen om in het licht van een nieuwe toetreding de nodige besluiten te nemen.

Het Handelscomité was het erover eens dat optie 3 rechtszekerheid zou bieden en heeft de partijen aanbevolen artikel 80 dienovereenkomstig te wijzigen. Tijdens zijn zevende vergadering op 3-4 oktober 2019 heeft het Handelscomité daartoe een aanbeveling aangenomen, in navolging van het standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen (Besluit (EU) 2019/1707 van de Raad van 17 juni 2019, PB L 260 van 11.10.2019, blz. 45).

1.3. Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein

Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan de Partnerschapsovereenkomst tussen de leden van de groep van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, enerzijds, en de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds (“ACS-EU-partnerschapsovereenkomst” of “Overeenkomst van Cotonou”)³, die de rechtsgrondslag is voor de tussentijdse partnerschapsovereenkomst.

De toetreding van andere Stille-Oceaanstaten tot de overeenkomst versterkt het juridische kader van de handelsbetrekkingen van de EU met partnerlanden en bevordert de wederzijdse handel en de integratie in de wereldeconomie. De toetreding heeft voorts tot gevolg dat die staten worden betrokken bij het in de overeenkomst vastgelegde stelsel van gezamenlijke regels en instellingen.

1.4. Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie

De overeenkomst is een op ontwikkeling gerichte handelsovereenkomst waarbij de nieuwe toetredende landen asymmetrische markttoegang wordt verleend en zij in staat worden gesteld om gevoelige sectoren te beschermen tegen liberalisering, terwijl tegelijkertijd in een groot aantal vrijwaringsmaatregelen en een clause voor de bescherming van opkomende bedrijfstakken is voorzien. De overeenkomst bevat bepalingen inzake oorsprongsregels die hun uitvoer naar de EU bevorderen. De overeenkomst bevat tevens bepalingen over duurzame ontwikkeling (artikel 3), waarin de partijen bevestigen dat de doelstelling van duurzame ontwikkeling integraal deel uitmaakt van deze overeenkomst en in overeenstemming is met de algemene doelstellingen en beginselen van de Overeenkomst van Cotonou, en met name met de algemene verplichting armoede terug te dringen en uiteindelijk uit te roeien op een wijze die in overeenstemming is met de doelstellingen van duurzame ontwikkeling. Deze bepalingen dragen bij tot de doelstelling van beleidscoherentie voor ontwikkeling en zijn in overeenstemming met artikel 208, lid 2, VWEU.

2. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN HET VOORSTEL

2.1. Rechtsgrondslag

De rechtsgrondslag van dit besluit van de Raad is het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, lid 6, onder a), v).

2.2. Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)

De gemeenschappelijke handelspolitiek is krachtens artikel 3 VWEU een exclusieve bevoegdheid van de Unie.

2.3. Evenredigheid

Dit voorstel is nodig om de in de ACS-EU-partnerschapsovereenkomst neergelegde internationale verplichtingen van de Unie na te komen, in het bijzonder om nieuwe met de WTO compatibele handelsregelingen te treffen die de tussen de partijen bestaande handelsbelemmeringen geleidelijk opheffen en de samenwerking op alle voor de handel met de Stille-Oceaanstaten van belang zijnde terreinen versterken.

³ PB L 287 van 4.11.2010, blz. 3. Overeenkomst zoals gewijzigd bij de overeenkomst ondertekend te Luxemburg op 25 juni 2005 (PB L 209 van 11.8.2005, blz. 27) en bij de overeenkomst ondertekend te Ouagadougou op 22 juni 2010 (PB L 287 van 4.11.2010, blz. 3).

2.4. Keuze van het instrument

Er bestaat geen ander rechtsinstrument dat kan worden gebruikt om de in dit voorstel uitgedrukte doelstellingen te bereiken.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

3.1. Effectbeoordeling

Tussen 2003 en 2007 is een duurzaamheidseffectbeoordeling van de economische partnerschapsovereenkomsten tussen de EU en de ACS verricht. In 2002 heeft de Europese Commissie de opdrachtomschrijving voor dit project in een openbare aanbesteding bekendgemaakt. Deze aanbesteding heeft in augustus 2002 geleid tot de gunning van een raamcontract voor vijf jaar aan PwC France. Een ontwerp van het eindverslag van de duurzaamheidseffectbeoordeling is aan de belanghebbenden in Europa voorgelegd tijdens de bijeenkomst voor de EU-dialoog met het maatschappelijk middenveld die de Europese Commissie op 23 maart 2007 in Brussel heeft georganiseerd.

3.2. Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging

De goedkeuring van de wijziging van de overeenkomst valt niet onder Refit-procedures; zij brengt geen kosten mee voor kleine en middelgrote ondernemingen in de Unie en levert geen problemen op vanuit het oogpunt van de digitale omgeving.

3.3. Grondrechten

Het voorstel heeft geen gevolgen voor de bescherming van de grondrechten in de Unie.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Het voorgestelde besluit heeft geen gevolgen voor de begroting.

5. OVERIGE ELEMENTEN

5.1. Artikelsgewijze toelichting

Bij de artikelen 1 en 2 van dit voorstel wordt machtiging verleend voor de vaststelling en de kennisgeving namens de Unie van de in de bijlage bij het besluit opgenomen wijzigingen van de overeenkomst.

Artikel 3 bepaalt dat de vaststelling van de wijzigingen van de overeenkomst niet aldus mag worden uitgelegd dat daaraan rechten kunnen worden ontleend of dat daarbij verplichtingen worden opgelegd waarop voor de rechterlijke instanties van de Unie of van de lidstaten rechtstreeks beroep kan worden gedaan.

In artikel 4 wordt de datum van inwerkingtreding van het besluit vastgesteld.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de sluiting van de overeenkomst tot wijziging van de tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Stille-Oceaanstaten, anderzijds, teneinde rekening te houden met de toetreding van de Onafhankelijke Staat Samoa en met toekomstige toetredingen van andere eilandstaten in de Stille Oceaan

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, lid 6, onder a), v),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Gezien de goedkeuring van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 12 juni 2002 heeft de Raad de Commissie gemachtigd onderhandelingen te openen over economische partnerschapsovereenkomsten met de groep van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan¹.
- (2) De tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Stille-Oceaanstaten, anderzijds² (hierna “de overeenkomst” genoemd), die voorziet in een kader voor een economische partnerschapsovereenkomst, ondertekend te Londen op 30 juli 2009, wordt door Papoea-Nieuw-Guinea en de Republiek Fiji sinds respectievelijk 20 december 2009 en 28 juli 2014 voorlopig toegepast.
- (3) Artikel 80 van de overeenkomst bevat de bepalingen betreffende de toetreding van de andere Stille-Oceaanstaten. Bij Besluit (EU) 2018/1908 van 6 december 2018³ heeft de Raad de toetreding van de Onafhankelijke Staat Samoa tot de overeenkomst goedgekeurd. De Onafhankelijke Staat Samoa is op 21 december 2018 tot de overeenkomst toegetreden en past deze sinds 31 december 2018 voorlopig toe.
- (4) Naar aanleiding van de toetreding van de Onafhankelijke Staat Samoa is het met het oog op de rechtszekerheid noodzakelijk de overeenkomst te wijzigen om dit land als partij bij de overeenkomst op te nemen. In de overeenkomst zullen soortgelijke technische wijzigingen moeten worden aangebracht, telkens wanneer nog een eilandstaat in de Stille Oceaan tot de overeenkomst toetreedt.
- (5) Bij artikel 68 van de overeenkomst wordt een Handelscomité opgericht dat alle aangelegenheden behandelt die voor de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst noodzakelijk zijn. Het Handelscomité moet worden gemachtigd om te beslissen over

¹ Richtsnoeren van de Raad voor de onderhandelingen over economische partnerschapsovereenkomsten met de ACS-landen en - regio's (9930/02 (DG E II) HH/sg).

² PB L 272 van 16.10.2009, blz. 2.

³ PB L 333 van 28.12.2018, blz. 1.

elke technische wijziging van de overeenkomst die naar aanleiding van de toetreding van nog een eilandstaat in de Stille Oceaan nodig zou kunnen zijn.

(6) De overeenkomst moet dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. De overeenkomst tot wijziging van de tussentijdse partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Stille-Oceaanstaten, anderzijds, teneinde rekening te houden met de toetreding van de Onafhankelijke Staat Samoa en met toekomstige toetredingen van andere eilandstaten in de Stille Oceaan wordt hierbij gesloten.
2. De tekst van de wijzigingsovereenkomst is als bijlage 1 aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad geeft namens de Unie de partijen bij de overeenkomst kennis van de sluiting door de Unie van de overeenkomst tot wijziging van de overeenkomst.

Artikel 3

De wijzigingen van de overeenkomst worden niet aldus uitgelegd dat daaraan rechten kunnen worden ontleend of dat deze verplichtingen bevat die rechtstreeks voor de rechterlijke instanties van de Unie of van de lidstaten kunnen worden ingeroepen.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op de datum waarop het wordt vastgesteld.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter